

(सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) तथा सूचनाको हक सम्बन्धी
नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम सार्वजनिक गरिएको)

२०७६ कार्तिक १ देखि २०७६ पुष महिनासम्ममा सम्पादित प्रमुख क्रियाकलपाहरु (स्वतः
प्रकाशन) को विवरण

नेपाल सरकार

उर्जा, जलश्रोत तथा सिचाइ मन्त्रालय

सिंहदरबार, काठमाण्डौ ।

विषय सूचि

१. पृष्ठभूमि :	3
२. मन्त्रालयको कार्य विभाजन :	3
३. मन्त्रालयको संगठनात्मक संरचना :	5
४. सचिवालय, महाशाखा, जिम्मेवार अधिकारी र सम्पूर्ण टेलिफोन नम्बर :	6
५. मन्त्रालय मातहतका विभाग तथा निकायहरु :	6
६. मन्त्रालय सम्बद्ध राष्ट्रिय गौरवका आयोजनाहरु :	6
७. सेवा प्राप्त गर्ने लाग्ने दस्तुर र अवधि :	7
८. निवेदन उजुरी उपर निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी :	7
९. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी :	7
१०. सूचना अधिकारी प्रबक्ता र प्रमुखको नाम पद	7
११. ऐन, नियम, विनियम वा निर्देशिकाको सूची :	8
१२. सम्पादन गरेका मुख्य मुख्य कामको विवरण :	9

१. पृष्ठभूमि :

विकासको मेरुदण्डको रूपमा रहेको उर्जा,जलश्रोत तथा सिंचाइ क्षेत्रलाई समायोजित तरिकाले द्रुत विकास गरी देशको सामाजिक-आर्थिक रूपान्तरण गर्ने एक प्रमुख साधनको रूपमा नेपालको जलश्रोतको दिगो उपयोग गर्दै उर्जा तथा सिंचाइ क्षेत्रमा महत्वपूर्ण उपलब्धीहरु हासिल गर्ने,उर्जा संकटलाई न्यूनिकरण गर्ने,निराकरण गर्ने र विद्युत उर्जालाई देशको मुख्य उर्जाको रूपमा अगाडी बढाउने सोचका साथ उर्जा ,जलश्रोत तथा सिंचाइ क्षेत्रसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण गतिविधिहरुको व्यवस्थापन गर्ने मुख्य दायित्व उर्जा,जलश्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालयको रहेको छ । नेपाल सरकारको कार्य विभाजन नियमावली २०७४ अनुसार साविकको उर्जा मन्त्रालय र सिंचाइ मन्त्रालय तथा सो मातहतका निकायहरुका साथै साविकको वातावरण मन्त्रालय अन्तर्गत रहेका वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्र र जल तथा मौसम विज्ञान विभाग समेत समावेश गरी उर्जा,जलश्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय गठन भएको छ ।

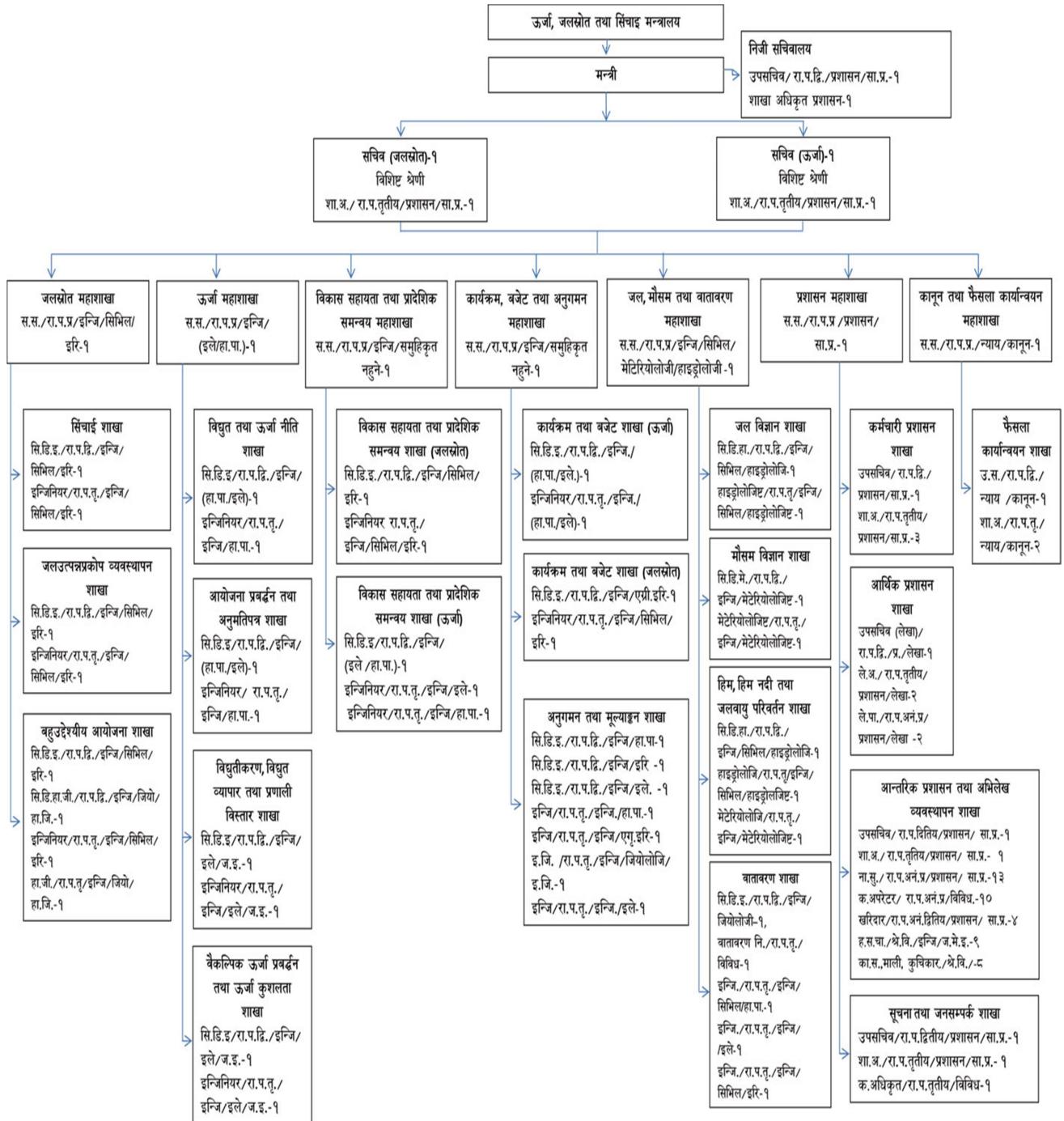
२. मन्त्रालयको कार्य विभाजन :

उर्जा, जलश्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालयबाट सम्पादन हुने कार्यहरु देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

१. जलश्रोत र उर्जाको दिगो विकास,संरक्षण,उपयोग र पानीको बाँडफाँडसम्बन्धी नीति,कानून,मापदण्ड र नियमन ,
२. जलश्रोत र उर्जा पूर्वाधार संरचना निर्माणसम्बन्धी एकीकृत नीति,कानून,मापदण्ड र नियमन
३. सिंचाइसम्बन्धी एकीकृत नीति,कानून,मापदण्ड र नियमन
४. नदी बेसिन योजना र जल उपयोगसम्बन्धी गुरुयोजना र नियमन
५. जलश्रोत,उर्जा, सिंचाइ र भूमिगत जलश्रोतसम्बन्धी अध्ययन,अनुसन्धान र प्रविधि विकास
६. प्रमुख नदीहरुको बहाव क्षेत्र निर्धारण र सो क्षेत्रको जमीनको संरक्षण,व्यवस्थापन र उपयोगसम्बन्धी नीति,कानून ,मापदण्ड र नियमन
७. जलश्रोतसम्बन्धी वस्तु वा सेवा उपयोगको मापदण्ड र नियमन
८. जलश्रोत,उर्जा र सिंचाइ क्षेत्रसँग सम्बन्धित निकायहरुसँगको समन्वय
९. संघिय र अन्तरप्रदेशस्तरमा सञ्चालन हुने जलश्रोत उपयोगका बहुउदेशीय आयोजनाको पहिचान,अध्ययन,निर्माण र नियमन
१०. संघीय र अन्तरप्रादेशिक सिंचाइ र अन्तरप्रदेश जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण आयोजनको पहिचान,अध्ययन, निर्माण र नियमन
११. जलश्रोत,उर्जा र सिंचाइसम्बन्धी ठूला पूर्वाधार आयोजनाबाट विस्थापितहरुको पुनर्बास र पुनर्स्थापना
१२. संघीय र अन्तरप्रदेश सिंचाइ प्रणालीको बाँध,जलाशय,अन्य संरचना,मुल नहरको सञ्चालन,मर्मत संभार,व्यवस्थापनसम्बन्धी नीति,मापदण्ड र कार्यान्वयन
१३. प्रदेश सीमा नदीको बाढी र नदी नियन्त्रण कार्यक्रम सञ्चालनमा समन्वय र सहयोग

१४. जलश्रोत,उर्जा र सिंचाइसम्बन्धी तथ्याङ्क व्यवस्थापन,अध्ययन अनुसन्धान
१५. राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय विद्युत प्रशारण लाइन तथा विस्तार
१६. राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय विद्युत व्यापार सम्बन्धी नीति,कानून,मापदण्ड,सन्धी—सम्झौता कार्यान्वयन र नियमन
१७. राष्ट्रिय महत्वका बहुउद्देश्यीय जल आयोजना र अन्तर जलाधार स्थानान्तरण
१८. विद्युत सेवाको मापदण्ड,गुणस्तर र महशुल सम्बन्धी नीति र नियमन
१९. विद्युत सेवाको राष्ट्रिय र क्षेत्रिय भार प्रणाली व्यवस्थापन र सञ्चालन
२०. नवीकरणीय र वैकल्पिक उर्जाको उपयोग,गुणस्तर र मापदण्ड
२१. विद्युत विकासमा लगानी
२२. जल तथा मौसम विज्ञान सेवासम्बन्धी नीति,कानून,मापदण्ड,तथ्याङ्क,योजना,कार्यान्वयन र नियमन
२३. मौसम तथा बाढी पूर्वानुमान
२४. विपद पूर्व सूचना प्रणालीको विकास तथा सम्प्रेषण
२५. जलवायुसम्बन्धी अध्ययन तथा अनुसन्धान,सूचना आदन प्रदान
२६. जल तथा मौसमी राडार,रेडियोसोन्डे,चट्यान नेटवर्क,सौर्य विकीरण केन्द्रहरुको व्यवस्थापन र सूचना प्रवाह
२७. हिमनदी तथा हिमताल
२८. मन्त्रालयसम्बन्धी राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय संघसंस्थासँग सन्धि,सम्झौता,अभिसन्धि,सम्पर्क र समन्वय
२९. मन्त्रालयसम्बन्धी सार्वजनिक संस्थान,प्राधिकरण,समिति ,प्रतिष्ठान,कम्पनी आदिको सञ्चालन र नियमन
३०. नेपाल इन्जिनियरिङ सेवाअन्तर्गत देहायका समूह,उपसमूहको सञ्चालन
  - क) इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ समूह
  - ख) मेकानिकल इन्जिनियरिङ समूह
  - ग) मेटेरियोलजी समूह
  - घ) एग्रि इरिगेशनइन्जिनियरिङ समूह
  - ड) सिभिल इन्जिनियरिङ समूहको इरिगेशन,हाइड्रोपावर र हाइड्रोलजी उपसमूह ।

३. मन्त्रालयको संगठनात्मक संरचना :

४. सचिवालय, महाशाखा, जिम्मेवार अधिकारी र सम्पूर्ण टेलिफोन नम्बर :

सि.नं.	सचिवालय/महाशाखा	जिम्मेवार अधिकारी	फोन नं.
१	माननीय उर्जा, जलश्रोत तथा सिंचाइमन्त्री	श्री वर्षमान पुन 'अनन्त'	४२९१५१३/५१८
२	सचिव(उर्जा)	श्री दिनेशकुमार घिमिरे	४२९१५१६
३	सचिव (सिंचाइ)	इ. रविन्द्र नाथ श्रेष्ठ	४२९१४२६
४	प्रशासन महाशाखा	सहसचिव श्री शिव लाल तिवारी	४२०००३३
५	कानून तथा फैसला कार्यान्वयन महाशाखा	सहसचिव श्री तोयानाथ अधिकारी	४२०००३१
६	कार्यक्रम, बजेट तथा अनुगमन महाशाखा	सहसचिव श्री सुशिल चन्द्र तिवारी	४२९१५०९
७	जलश्रोत महाशाखा	सहसचिव श्री सरिता दवाडी	४२००१२२
८	उर्जा महाशाखा	सहसचिव श्री प्रवीणराज अर्याल	४२९१५३६
९	विकास सहायता तथा प्रादेशिक समन्वय महाशाखा	सहसचिव श्री मधु प्रसाद भेटुवाल	४२९१५२३
१०	जल, मौसम तथा बातावरण महाशाखा	सहसचिव श्री राम गोपाल खर्बुजा	४२९१९१२

५. मन्त्रालय मातहतका विभाग तथा निकायहरु :

- विद्युत विकास विभाग
- जलश्रोत तथा सिंचाइ विभाग
- जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
- जल तथा उर्जा आयोगको सचिवालय
- नेपाल विद्युत प्राधिकरण
- भूमिगत जलश्रोत विकास समिति
- वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्र
- जलश्रोत अनुसन्धान तथा विकास केन्द्र
- विद्युत उत्पादन कम्पनी लिमिटेड
- राष्ट्रिय प्रशारण ग्रिड कम्पनी लिमिटेड
- जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनी लिमिटेड

६. मन्त्रालय सम्बद्धराष्ट्रिय गौरवका आयोजनाहरु :

- माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत आयोजना
- बुढीगण्डकी जलविद्युत आयोजना

- पश्चिम सेती जलविद्युत आयोजना
- सिक्टा सिंचाइ आयोजना
- बबई सिंचाइ आयोजना
- रानीजमरा कुलरिया सिंचाइ आयोजना
- भेरी-बबई डाईभर्सन बहुउद्देश्यीय आयोजना

७. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि :

क. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर

१. सूचनाको हक सम्बन्धि नियमावली २०६५ को नियम ४ बमोजिम र
२. अन्य विशेष कानूनले तोके बमोजिमको दस्तुर

ख. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने अवधि :

१. सूचनाको हक सम्बन्धि ऐन २०६४ को दफा ७ ले तोकेको अवधी भित्र र
२. अन्य विषेश कानूनले अवधी तोकेकोमा सोही बमोजिमको

८. निवेदन उजुरी उपर निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी :

प्राप्त उजुरीहरु सम्बन्धित अधिकारीले हेरी सम्बन्धित महाशाखा र शाखामा आवश्यक कारबाहीको लागि पठाइने र शाखा प्रमुखबाट कारबाही प्रकृया अगाडी बढाईने ।

९. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी :

- उर्जा तर्फ सचिव श्री दिनेशकुमार घिमिरे
- जलश्रोत, सिंचाइ तथा मौसम विज्ञान तर्फ सचिव इ. रविन्द्र नाथ श्रेष्ठ

१०. सूचना अधिकारी प्रबक्ता र प्रमुखको नाम पद

प्रमुख	सचिव(उर्जा) श्री दिनेशकुमार घिमिरे
प्रमुख	‘सचिव(सिंचाइ) इ. रविन्द्र नाथ श्रेष्ठ
प्रबक्ता	सहसचिव श्री प्रवीणराज अर्याल
सूचना अधिकारी	सि.डि.ई श्री बाबुराज अधिकारी

११. ऐन, नियम, विनियम वा निर्देशिकाको सूची :

- नेपालको संविधान
- ऐन:
  १. विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४
  २. विद्युत चोरी नियन्त्रण ऐन २०५८
  ३. विद्युत ऐन २०४९
  ४. जलश्रोत ऐन २०४९
  ५. नेपाल विद्युत प्राधिकरण ऐन, २०४९
- नियमावली :
  १. विद्युत नियमन आयोग नियमावली, २०७५
  २. सिंचाइ नियमावली, २०५६
  ३. विद्युत चोरी नियन्त्रण नियमावली, २०५९
  ४. विद्युत महशुल निर्धारण नियमावली, २०५०
  ५. विद्युत नियमावली, २०५०
  ६. जलश्रोत नियमावली, २०५०
- निर्देशिका :
  १. जनताको जलविद्युत कार्यक्रम(सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि
  २. विद्युत आयोजनाको अनुमतिपत्र सम्बन्धी निर्देशिका, २०७५
  ३. ग्रीड कनेक्टेड वैकल्पिक विद्युत उर्जा विकास सम्बन्धी कार्यविधि, २०७४
  ४. १ मेगावट सम्मको जलविद्युत आयोजनाको विकास सम्बन्धी निर्देशिका, २०७४(मस्यौदा)
  ५. विद्युत आयोजनाको लागि विदेशी विनिमय सुविधा सिफारिस सम्बन्धी निर्देशिका, २०७४
  ६. विद्युत आयोजनाको अनुमतिपत्र सम्बन्धी (संशोधन) निर्देशिका, २०७३
  ७. विद्युत आयोजनाको अनुमतिपत्र सम्बन्धी निर्देशिका, २०७३
  ८. जलविद्युत तथा प्रसारण आयोजनाहरूको प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण र वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७३
  ९. विद्युत आयोजनाको अनुमतिपत्र सम्बन्धी निर्देशिका, २०७२
  १०. निर्माण सम्पन्न जलविद्युत आयोजनाहरूलाई प्रदान गरिने अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७२
  ११. राष्ट्रिय उर्जा संकट निवारण तथा विद्युत विकास दशक सम्बन्धी अवधारणा पत्र एवं कार्ययोजना, २०७२
  १२. सिंचाइ मन्त्रालय र अन्तर्गत विभागहरूको सरुवा/पदस्थापन तथा काज सम्बन्धी मापदण्ड, २०७१
  १३. विद्युत आयोजनाको लागि विदेशी विनिमय सुविधा सिफारिस सम्बन्धी निर्देशिका, २०७९

१४. जलविद्युत आयोजना विकास सम्भौता सम्बन्धी (पहिलो संशोधन) कार्यविधि, २०७०
१५. उर्जा मन्त्रालय र अन्तर्गत निकायमा कार्यरत कर्मचारीहरुको आचार संहिता, २०७०
१६. कार्य फछ्यौट कार्यविधि, २०७०
१७. सिंचाइ तथा जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रणसम्बन्धी निर्माण कार्यहरु उपभोक्ता संस्था मार्फत निर्माण कार्य सञ्चालन गर्ने/गराउने कार्यविधि, २०६९
१८. जलविद्युत आयोजना विकास सम्भौता सम्बन्धी कार्यविधि, २०६९
१९. जलविद्युत आयोजना अनुमतिपत्र सम्बन्धी (दोस्रो संशोधन) निर्देशिका, २०६९
२०. लोडसेडिड न्यूनिकरण कार्ययोजना-२०६९
२१. निजी क्षेत्रबाट निर्माणाधीन जलविद्युत आयोजनाहरूलाई प्रदान गरिने सुविधा सम्बन्धी कार्यविधि, २०६८
२२. जलविद्युत आयोजना अनुमतिपत्र सम्बन्धी निर्देशिका, २०६८
२३. लोडसेडिड न्यूनिकरण कार्ययोजना-२०६८
२४. राष्ट्रिय विद्युत संकट निरुपण कार्ययोजना २०६५

१२. सम्पादन गरेका मुख्य मुख्य कामको विवरण :

चालु आ.व. २०७६/७७ को हालसम्मको प्रगति

उर्जा तर्फ

१. जनताको जलविद्युत कार्यक्रम

- सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूबाट "जनताको जलविद्युत कार्यक्रम" शुभारम्भ भएको ।
- राष्ट्रिय महत्वका आकर्षक र नाफामूलक २२ वटा जलविद्युत आयोजनाहरुको छनौट भएको ।
- हालसम्म त्रिशुली ३ बी जलविद्युत आयोजना (३७ मेगावाट), सान्जेन जलविद्युत आयोजना (५७ मेगावाट) र रसुवागढी जलविद्युत आयोजना (१११ मेगावाट) को शेयर वितरण सम्पन्न भएको ।
- भेरी बबई बहुउद्देश्यीय योजनाको निर्माण कार्य कम्पनी मार्फत अगाडी बढाउने निर्णय भएको । साथै जनताको जलविद्युत कार्यक्रम अन्तर्गत शेयर निष्कासनको प्रक्रिया प्रारम्भ भएको ।

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	शेयरधनी	निष्कासन भएको शेयर कित्ता
१.	त्रिशुली ३ बी जलविद्युत आयोजना	१,५४,५५९	३५,९३,८५०
२.	सान्जेन जलविद्युत आयोजना	२,८८,८९७	४९,८२,२५०
३.	रसुवागढी जलविद्युत आयोजना	२,९१,२७२	९३,३९,४६७

		जम्मा	१,७९,१५,५६७
--	--	-------	-------------

२. यस आ.व को हालसम्ममा करिब ११७ मेगावाट जलविद्युत राष्ट्रिय विद्युत प्रणालीमा आवद्ध भएको ।
३. माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत आयोजना (४५६ मे.वा.) आयोजनाको भौतिक प्रगति ९९.३% रहेकोमा हालसम्म Vertical Shafts को ३०४.५ मिटर Steel Lining कार्य सम्पन्न भएको ।
४. यस आ.व को हालसम्ममा ६६ के.भी. भन्दा माथिका करिब १९३ सर्किट किलोमिटर प्रसारण लाइन निर्माण भएका छन् ।
५. यस आ.व को हालसम्ममा वितरण लाइन विस्तार, स्तरोन्नति तथा सुदृढीकरण गरी १ लाख ९५ हजार थप घर धुरीमा विद्युत ऊर्जाको सेवा उपलब्ध गराईएको छ ।
६. नवीकरणीय ऊर्जा अन्तर्गत यस आ.व को हालसम्ममा लघु तथा साना जलविद्युत आयोजना बाट ७५६ कि.वा. विद्युत उत्पादन, २७५१ वटा घरेलु सौर्य विद्युत प्रणाली, ९०० वटा सुधारीएको फलामे चुलो र ६०६ वटा घरायसी वायोग्यास प्लान्ट जडान भएका छन् । त्यसैगरी ५६ वटा संस्थागत सौर्य विद्युत प्रणाली, ३४ वटा संस्थागत, सामुदायिक तथा व्यवसाहिक वायोग्यांस प्लाण्ट जडान र ८८ वटा ऊर्जाको उत्पादनमुलक परिप्रयोग प्रवर्द्धन भएका छन् ।

हाल सम्मको खर्चको विवरण

निकाय	वजेट (रु हजारमा)	खर्च (रु हजारमा)	प्रगति %
ऊर्जा तर्फ	७५८५१९००	१९२१८१५६	२५.३४

सिंचाइ तथा नदी नियन्त्रण तर्फ

- यस आ.व.मा भेरी बबइ डाइभसन आयोजनाको सुरुंग निर्माणको अन्तिम चरणका कार्यहरू भइरहेको । हेडवर्क्स तथा पावरहाउसको सिभिल निर्माण कार्यको खरिद सम्झौता भइ ठेकेदार साइटमा मोबिलाइज भइसकेको र निर्माण कार्य शुरू भएको । हाइड्रो मेकानिकल निर्माण कार्यको बोलपत्र स्वीकृतिको क्रममा रहेको । इलेक्ट्रो मेकानिकल निर्माण कार्यको बोलपत्र आवहान हुने क्रममा रहेको । बाँध स्थलको जलाशययुक्त क्षेत्रको जग्गा प्रासिको लागि जग्गाको मूल्य निर्धारण भइ मुआब्जा वितरण सुरु गरिएको । भेरी कोरिडोर सिंचाइ विकास आयोजना अन्तर्गत ३ गोटा नदि नियन्त्रण योजनाहरूको बोलपत्र आवहान गरिएको, ३ वटा लिफ्ट सिंचाइ र ९ वटा सतह सिंचाइ योजनाहरूको बोलपत्र मुल्यांकन भइरहेको, १ गोटा लिफ्ट सिंचाइ र ४ गोटा भूमिगत सिंचाइ योजनाहरूको सम्झौता हुने क्रममा रहेको, २ गोटा लिफ्ट सिंचाइ योजनाहरूको पुन-बोलपत्र आवहान गरिएको ।

- रानी जमरा कुलारिया सिचाइ आयोजना अन्तर्गत इन्टेकको ८ वटा गेटहरूको जडान सम्पन्न, ४ वटा घरहरू अन्तिम चरणमा पुगेको, इन्टेकको घेरा बन्दी कार्य सम्पन्न भएको, कभर ड्याम भत्काउने कार्य भैरहेको । पावर हाउसको राफ्ट फाउन्डेशन तथा Tail Race को निर्माण कार्य सम्पन्न भएको, Bypass Channel को निर्माण कार्य हुँदै गरेको, Hydropower को Design Review को क्रममा रहेको । शाखा/उपशाखा/प्रशाखा नहरमा पानी बाँडफाँड संरचना निर्माणको लागत इस्टिमेट स्विकृत भई ठेका आव्हानको क्रममा रहेको । ऐलानी जग्गा प्राप्तिको निर्णय भई राहत रकम वितरण भैरहेको साथै २० हेक्टर जग्गा प्राप्तिको मुआब्जा वितरण कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको । लम्की शाखा विस्तारको लागि नहर लाइनिङ भैरहेको ।
- बबई सिचाइ आयोजना अन्तर्गत CH २५+४०० लगायत विभिन्न ठाउंहरूमा मूल नहर निर्माणको कार्यहरू भैरहेको । २२ कि.मी. शाखा/उपशाखा नहर निर्माणको १५ वटा प्याकेजहरूको सम्झौता भइ निर्माण कार्य शुरू भएको ।
- सिक्टा सिचाइ आयोजना अन्तर्गत पश्चिम मूलनहरको समस्याग्रस्त ६ कि.मी. खण्डको विभिन्न स्थानमा Void Filling र lining repair का कार्यहरू भैरहेको । पश्चिम मूलनहरको समस्याग्रस्त खण्डको प्रबलीकरण गर्न वातावरण प्रभाव मुल्यांकन तथा परामर्शदाता सेवा खरदिको लागत अनुमान तयरी भइरहेको । पूर्वी मूलनहरको २०० मि. नहर लाइनिङ तथा ७ गोटा संरचना निर्माण कार्य सम्पन्न भएको । शाखा नहर निर्माण अन्तर्गत डुन्डुवा सिंचाइ प्रणालीको Head Works मर्मतको बोलपत्र मुल्यांकन भइरहेको तथा डुन्डुवा सिंचाइ प्रणालीको लागत अनुमान अध्यावधिक गर्ने काम भइरहेको । जग्गा प्राप्ति (१९ हे.) को मुआब्जा वितरण तथा लगत कट्टीको कार्यहरू भैरहेको ।
- महाकाली सिचाइ आयोजना अन्तर्गत ६.७०६ हेक्टर जमिनको मुआब्जा भुक्तानी भएको । ०.९ कि.मी. मूल नहर तथा ९ गोटा नहर संरचनाको निर्माण कार्य सम्पन्न भएको ।
- प्रगत्ता तथा बडकापथ सिचाइ आयोजना अन्तर्गत मूल नहरमा ४०० मि. माटोको कार्य ७५ मि. नहर lining र Aqueduct तथा VRB निर्माण भइसकेको तथा Escape निर्माणको क्रममा रहेको । इन्टेकको Escape मा Gate Installation तथा अन्य Fabrication को कार्य भइरहेको ।
- एकीकृत ऊर्जा तथा सिचाइ विशेष कार्यक्रम अन्तर्गत ५ गोटा नदी बेसिनहरूमा एकीकृत सिंचाइ विकास योजनाको गुरुयोजना तयार गर्न EOI र TOR तयारीको कार्य भैरहेको । मन्त्रालयबाट ११५ गोटा उप-आयोजनाको छनौट भइ LMBIS मा entry भइसकेको साथै उप-आयोजनाहरूको ल.इ तयारी कार्य भइरहेको ।

- समृद्ध तराई मधेश सिंचाइ विशेष कार्यक्रम अन्तर्गत १३२ गोटा डिप ट्युबवेल निर्माणको लागत अनुमान तयार भई ठेका पट्टामा जाने तयारी भई रहेको, स्यालो ट्युबवेल निर्माणको लागि स्थान छनौटको कार्य भई रहेको ।
- बागमती सिंचाइ आयोजना अन्तर्गत विभिन्न स्रोतहरूबाट नहरमा पानी थप गर्ने ६ गोटा उपयोजनाहरूको कार्यान्वयन भैरहेको ।
- सुनसरी - मोरङ्ग सिंचाइ प्रणाली अन्तर्गत लोहेन्द्रा खोलामा साइफन तथा पुल निर्माण कार्यको ठेका मुल्यांकन भैरहेको, चतरा व्यारेजको परामर्शदाता बाट विस्तृत अध्ययन कार्य भइरहेको ।
- पालुडटार- कुण्डुटार सिंचाइ आयोजना अन्तरगत कुन्डुटार मूल नहरमा २१० मि Covered Canal निर्माण
- बृहत दाढ उपत्यका सिंचाइ आयोजना अन्तर्गत ५ वटा लिफ्ट प्रणालीको ठेका सम्पन्न, ५ वटा नँया लिफ्ट प्रणालीको DPR स्वीकृतिको क्रममा रहेको, १० वटा लिफ्ट प्रणालीको DPR को field Verification सम्पन्न, नँया लिफ्ट प्रणालीको ID सम्पन्न भइ Detailed Survey को तयारी भैरहेको । २ गोटा सतह सिंचाईको DPR तयारीको क्रममा रहेको, पोखरी निर्माणको IEE प्रतिवेदन स्वीकृतिको क्रममा रहेको ।
- सुनकोशी मरिन बहुउद्देश्यीय आयोजनाको EIA Report Final Presentation भइ स्वीकृतिको क्रममा रहेको, Power House Site र TBM Inlet Portal Site को जग्गा प्राप्तिको कार्य सम्पन्न गरी मुआब्जा वितरण शुरु गरिएको, H/W site डुवान क्षेत्रमा पर्ने जग्गाको लागत लिने कार्य सम्पन्न गरी Field Verification भइरहेको । सुरुंग निर्माण कार्यको लागत अनुमान तयारी भैरहेको, Head Works, Power house तथा Surge Shaft को Detailed Engineering Design को TOR तथा लागत अनुमान स्वीकृत भइ परामर्शदाता बाट अध्ययन कार्य भइरहेको ।
- सिंचाइ संभाव्यता अध्ययन अन्तर्गत काली गण्डकी तिनाउ डाईभर्सन बहुउद्देश्यीय आयोजनाको अध्ययन सम्पन्न हुने क्रममा रहेको । तमोर चिस्याड डाईभर्सन आयोजनाको RFP Issue गर्ने कार्य भएको ।
- नदी नियन्त्रण कार्यक्रम अन्तर्गत करिब १०.४७ कि.मि. तटबन्धन निर्माण कार्य भएको । खाँडो, वाणगंगा तथा पश्चिम रासी नदी नियन्त्रण आयोजनाहरूको विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन (DPR) स्वीकृतिको प्रक्रियामा रहेको ।
- रुपाताल संरक्षण एकीकृत विकास परियोजना (कास्की) को गुरुयोजना तयारीको कार्य सम्पन्न भएको।

- टार - बजार संरक्षण कार्यक्रम अन्तर्गत जोखिमयुक्त जिल्ला सदरमुकाम/बजार संरक्षण, चन्द्रगढीको बोलपत्र आव्हानको कार्य भएको, दुनैको संशोधित DPR, लागत अनुमान र संसोधित खरिद गुरुयोजना स्वीकृत तथा बोलपत्र आवाहन भई मुल्यांकन भइरहेको, चैनपुरको ३ वटा ठेक्का प्याकेज सम्झौता तथा साइटमा निर्माण व्यवासायी mobilize भइ ३२५ मि. कटअफ र २१६ मि. बेसस्ल्याब निर्माण भएको ।
- नयाँ प्रविधिमा आधारित नदी नियन्त्रण कार्यक्रम अन्तर्गत उपयुक्त प्रविधिको प्रयोगबाट विभिन्न नदीमा संरक्षण कार्यहरूका साथै २५० मि. तटबन्धन निर्माण भएको ।
- जलस्रोत अनुसन्धान तथा विकास केन्द्रबाट अनुसन्धानमूलक कार्यहरू अन्तर्गत भावर जोन अध्ययनको TOR स्वीकृत भएको, इ.अ.सं., पुलचोक संग सहकार्यको लागि सम्झौता भइ Inception Report प्राप्त भएको तथा T.U. संग सम्झौता गर्ने अवस्थामा रहेको । तालिम संचालन कार्य अन्तर्गत SW Irrigation Canal Training सम्पन्न गरिएको, Training on Flood Hazard and Risk Assessment सम्पन्न गरिएको, Intensive Training Course on Landslide Susceptibility Modelling सम्पन्न गरिएको । नमूना योजना निर्माण अन्तर्गत पुरनचौर डिप ट्युब बेल ड्रिल कार्य, पोखरा निर्माण कार्य सम्पन्न भएको, किरननाला सोलार लिफ्ट सिंचाइ योजना, बांके तथा नुवा गांऊ सोलार लिफ्ट सिंचाइ योजना, रोलपाको खरिद प्रकृया मुल्यांकनको क्रममा रहेको तथा बक्राहा नदि सतह बढ्ने तथा सेडिमेन्टेसन नियन्त्रण कार्यको खरिद प्रकृया अगाडी बढेको ।

जल तथा मौसम विज्ञान तर्फ

- पाल्पा र उदयपुरमा राडार केन्द्र स्थापनाको लागि उपकरण निर्माणको कार्य शुरू भएको, पूर्वाधार निर्माणको डिजाईन सम्पन्न भई लागत अनुमान तयार भैरहेको ।
- बाढी पूर्व सूचना प्रणाली स्थापनको लागी बाढी जोखिमको नक्सांकन अन्तर्गत वारमती नदिको पाँधेरा दोभान र कर्णाली नदिको चिसापानी चयन गरी सूचना प्रकाशन भएको, आशयपत्र प्राप्त भई मुल्यांकन भैरहेको । कमला नदी जलाधर क्षेत्रमा बाढी पूर्व सूचना प्रणालीको सम्भाव्यता अध्ययन तथा डिजाइनको लागि आशयपत्र प्रकाशन संकलन गरी मुल्यांकन भैरहेको ।
- मौसम मापन तथा जल मापन केन्द्रहरूको स्तरोन्नती गरी स्वचालित केन्द्र स्थापना गर्ने कार्य अन्तर्गत २९ वटा मौसम मापन केन्द्र तथा १० वटा जल मापन केन्द्रहरू स्थापना भएको तथा १२ वटा को लागि सुचना प्रकाशन भएको ।

- जल तथा मौसम सम्बन्धी सूचना प्रवाहका लागि टि.भी. स्टुडियोको स्थापनाको लागि सामान आयातको कार्यहरु भैरहेको | गणितीय मौसम पूर्वानुमान प्रणालीको लागि High Powered Computer सञ्चालन गर्ने कम्प्युटिङ प्रणाली जडान तथा परीक्षणको साथै तालीम सम्पन्न भएको | NWP मोडल दैनिक ४ पटक संचालन भैरहेको र Forecast डाटा Grib Format मा र Point Forecast डाटा (ASCII Based Format) मा दैनिक ४ पटक सम्म update भैरहेको |